

NR 1/2018 · Från start nr 17
Medlemstidskrift för
Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

sverker

Mer Poveliana

- **Vem blir KaRAMELodiktstipendiat? • Resedagboken, final**
- **Eldsjälen: Sigge Cederlund • Buljong i Lund • Povel plitade peket**
- **Vad kan du om Povel? Nytt klurigt korsord! och mycket mer...**

Innehåll

I detta nummer finner du texter om så vitt skilda ämnen som:

Ordföranden har ordet.....	3
Nye redaktörn ger sitt ord	3
Eldsjälen: Sigge Cederlund	4–5
Povel Plitade Peket: Bokstaven G	6–9
San Blas Chibidarra resedagbok, del 8	10–11
Felix Alvo	12
Niklas och Mattias i Kiruna.....	13
Maj-Britt Thörn fyller 95!.....	14–15
KaRAMELodiktstipendiet.....	16
När Povel recenserade själv	17
Statyrbetet fortsätter.....	18
Povel och Lidingö Bokcafé.....	18
Bokrecension: Alla var där.....	19
Småfoglarna.....	20
Povel i Lund	21
Bladbergeri & Så'nt: Ramelkryss, lösning på förra Ramelkrysset, Bubbeltävling – vad tänker Povel?	22
samt vinnande bidrag i förra Bubbeltävlingen	24

sid 6

sid 4

sid 12

sid 14

sverker

Mer Poveliana

NR 17 · 1/2018
Medlemstidskrift för Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

Omslagsbilden
föreställer Povel
och Bunny Blom.

Föreningens hemsida:
www.povelramelsallskapet.se
Material till Sverker:
skickas enklast till e-postadressen:
red.sverker@gmail.com

Redaktionsrådet består av:

Lennart Andreasson, Kjell Holmstrand, Urban Jönsson,
Andreas Lindberg, Nalle Malmberg, Börje Åhgren
...och utöver redaktionsrådet medverkar i detta
nummer av Sverker:

Johanna Broman Åkesson, Anders Eldeman, Anders
Lundquist, Sven Perup, Mikael Ramel, Povel Ramel

Redaktör: Andreas Lindberg
Form & layout: Nalle Malmberg
Tryck: EO Grafiska

Oansvarig utgivare: Povel Ramel-sällskapet
Åsikter och påståenden i artiklar får stå för
artikelförfattarna själva.

Sverker kan **inte** ansvara för insänt, obeställt, material

Material till nästa nummer bör vara redaktionen tillhanda **senast 20 augusti. Tack!**

Insänt material förutsättes vara avsett att publiceras. Foton bör hålla en minsta täthet om **300 dpi**, om de ska tryckas. Text kan komma att redigeras och kortas.

Ordföranden och redaktören har ordet

Förr i tiden räckte det med att man var med i Hylands Hörna för att bli känd.

POVEL I GOTT SÄLLSKAP

Hej Medlem!

Året 2018 kunde väl knappast ha börjat bättre? **The Povel Ramel Story**, som sändes den 1 januari på SVT, gav inte bara oss inbitna nostalgiker en högtidsstund utan också vårt sällskap flera nya vetgiriga och nyfikna medlemmar. Välkomna!

Återigen blev det tydligt hur viktigt det är i vår tids väldiga mediaflöde att få komma till tals med det som ligger just oss varmt om hjärtat.

Ären går väldigt fort, som de alltid har gjort, men det finns något som inte riktigt är som förr inom underhållningen. För att ta 1960-talet som exempel så räckte det med att vara med i "Hylands Hörna" en lördagskväll för att bli omskriven, "känd från TV", och snudd på etablerad. Nuförtiden är det väldigt annorlunda.

Nya unga artister fabriceras i en takt som får en att tänka på broilerproduktion. De hoppfulla unga talangerna blommar upp i allehanda TV-shower och tävlingar, de förbrukas snabbt, slits ut och glöms bort i en aldrig tidigare skådad hastighet. Det är därför så oerhört viktigt att vi i sällskapet ständigt på olika sätt bearbetar förlag och radio- och TV-kanaler så att de håller Povel Ramels verk levande.

Detta ständiga "påminnande-tjat" har ju uppenbarligen gett påtagliga resultat. Under det senaste året har vi i TV kunnat avnjuta såväl revyer som filmer - och inte minst ovan nämnda dokumentär.

Och visst blev man varm i själen när Sanna Nielsen och hela allsångspubliken på Skansen sjöng Povels visor förra sommaren? Det är närmast avgörande för en bortgången konstnär att få förekomma i sammanhang där unga människor tittar/lyssnar för att återväxten av beundrare skall säkras. Det gäller såväl en Bellman, Evert Taube, August Strindberg, Selma Lagerlöf som Povel Ramel.

Ingen av giganterna är garanterat självklara nationalklenoder i framtiden om inte deras produktion kan upplevas i olika former. Skulle deras verk (Gud förbjude!) falla i glömska finns inga vinnare. Hemska tanke!

Det var däremot väldigt roligt att notera att Rolf Lassgård i succéfilmen **En man som heter Ove** sjöng en bit på *Var är tvålen?*, och att Povel framställdes porträttligt i filmen **Ted - För kärlekens skull** av skådespelaren Dan Johansson. I samma film gestaltades också Susanna Ramel av Lotta Ramel och Lotta Ramel av Happy Jankell!

Så glad har jag inte blivit på bio sedan Tomas von Brömssen närmast spelade sönder 78-varvaren *Far jag kan inte få upp min kokosnöt* på vevgrammofonen i Lasse Hallströms filmklassiker **Mitt liv som hund**.

Jag önskar er nu alla riktigt trevlig läsning i detta rykande färska nummer av Sverker!

Anders Eldeman
Ordförande

Nye redaktören uppskattar Povels "Vid pianot-skivor".

INGEN RÄDD AKTÖR

Jag är uppfödd med Povel. Mina föräldrar var på Knäppupp-revyerna, kom hem med EP-skivorna, som jag som liten spelade om och om igen. På vinden hittade vi stenkakor med Povels tidiga visor, som *Aclutti busch boosch bumpa Albertina*, som jag tyckte var lika vansinniga som roliga.

Povel följde mig i tonåren och genom hela livet. Jag kom särskilt att uppskatta skivorna "Vid pianot P Ramel", vol 1 och 2 och det händer fortfarande att jag sjunger snapsvisan *Man cyklar för lite* eller *Systemet* på en kräftsiva, vilket alltid är mycket uppskattat.

Povel Ramel är inte bara en "rolig gubbe" eller "Sveriges roligaste gubbe". Povel Ramel är kanske den viktigaste personen i svensk kulturhistoria. Hans påverkan och inspiration har gått i arv till Hasseåtage, till Magnus och Brasse, till Galenskaparna och After Shave, till Killinggänget och Grottesco, samt många fler. Jag tror inte att Henrik Dorsin hade varit så genial om inte Povel hade funnits.

Till vardags arbetar jag i egen firma med kundtidningar (redaktör för fem stycken) och på fritiden blir det sommarstället i Dalarna, segling i Stockholms skärgård och amatörteater.

Det är en ära att få ära titeln redaktör på tidningen Sverker. Jag tackar för förtroendet och hoppas jag kan förvalta denna hedersamma uppgift på ett tillfredsställande sätt. Till min hjälp har jag ett antal medlemmar, alla entusiastiska och hjälpsamma som bidrar till tidningens innehåll.

Så i detta nummer syns nog inte mina avtryck så tydligt, däremot är det ett spännande och trevligt nummer du håller i din hand, med mycket läsvärt, till både nytta och nöje.

Jag önskar dig en trevlig läsning!

Andreas Lindberg
Redaktör

SIGGE CEDERLUND I POVELS OCH PIRATENS TJÄNST

Det är en ynnest att få lyssna på Sigge Cederlund när han lägger ut texten med sin vackra ädelskånska. Berättaren, skådespelaren, memoarförfattaren, estradören, pianisten och Skåneprofilen! Sigge är en blandning mellan Fritiof Nilsson Piraten och Povel Ramel. Alltid något. Både Piraten och Povel är hans förebilder.

Vi tar det från början: Sigge Cederlund hade bråttom till världen när han föddes 1931 i morfars bageri i Sladderbyttebyn. Sjöbo kallades så eftersom där skvallrades och hittades på. Sladderbyttebyn fick även Siggas minnesbok heta när den kom ut 2014.

När han var fjorton njöt han av tolvåriga Gunwer Bergkvist när hon på en Folkets hus-scen sjöng en näpen visa om pepparkakor. Sigge blev betagen.

– Jag blev tokkär i tösen men visste inte riktigt hur man gjorde sen.

Gunwer fick så småningom reda på hans känslostorm för henne, men det hände först vid deras gemensamma besök hos Povel i Lund för några år sedan.

Siggas skolgång ägde rum i Sjöbo, Ystad, Osby och Lund.

– I Osby gick jag i Samrealskolan som var en skola för vanartiga barn som inte förväntades bli något senare i livet. Bland eleverna har funnits Ernst Hugo Järegård, Lasse Holmqvist, Johannes Brost och Ingvar Kamprad! När jag gick där lyssnade vi på Povels flugighetsprogram i radion. Vi blev lyckliga över denna nya crazystil. I den teaterklubb som fanns på skolan försökte vi

efterapa, men detta fick skrinläggas; vi kom inte upp till Povels nivå!

I Lund tog Sigge nästan studenten på Spyken. Namnet härleds till dess tidigare rektor och lärare i psykologi som hade problem med att säga just det ordet och sa "psykologi" i stället.

– Jag hoppade av från Spyken med ett halvt år kvar, till mina föräldrars förtvivlan. Nästan omedelbart började jag både på en privat teaterskola som hette "Sydsken Talkonst" och låg i Malmö, och på en balettskola i samma stad.

Sigge upptäcker Povel på allvar

På 40-talet började Povel Ramel bli ett namn på allas läppar, och för Sigge blev han direkt en idol, så stor att han inte vågade sig fram till honom när han en gång hade honom på nära håll.

– Jag kikade på Povel åtskilliga gånger under skolåren. Han uppträdde i flera folkparker. I Ystad såg jag honom tillsammans med tillkommande hustru Susanna och pianisten Crazy Carlsson. En visa som har fastnat i minnet därifrån är *På denna bio nästa måndag*. Povel och Susanna illustrerade ett antal

aktuella filmer mellan visans verser. Kanske drog de också *Dom små, små detaljerna*, jag minns inte riktigt. Den såg jag förresten Povel och Brita Borg göra ihop året innan. Från Sjöbo Folkets park erinrar jag mig en episod: En stökig herre framme vid scenen störde Povel hela tiden. Povel tog då fram ett vattenglas och tömde över mannen, och alla jublade.

Sigge bubblar rikligt över alla Povelminnen. Det visar sig också att han besökte Dubbel-Olles legendariska nyårsrevyer på Södran i Malmö i slutet på 40-talet, revyer som Povel förgyllde flera gånger.

– En revy hette *Där håller vi hus*, och där jobbade Povel ihop med Thor Modéen och Rut Holm. Jag minns när hela ensemblen skuttade omkring och sjöng Povels *Barn på nytt* i finalen. Året därefter spelades *Ramla på, Ramela på*, och där var även Martin Ljung med. Povel var i sitt esse och sjöng både *Grisälven* och *Flug med till Siam*. Martin, som var något nervös, gjorde en Zarah Leander-parodi med en stor stövel bredvid sig. Sen gjorde Povel och Martin en underbar sak ihop, en musikalisk dialog där de sjöng om varann både fram- och baklänges. Den har

Eldsjälen

Sigge i unga år
(Bägge bilderna från Sigge Cederlunds fotoalbum)

Sigge i Hylands Röda fjädern-hörna, 1969

Därefter har Sigge och Ingrid sett allt där Povel varit inblandad, i Knäppupptältet, på Kronprinsen i Malmö och på andra ställen. Povel har inte sin like när det gäller musikalitet, textsnille och artisteri, tycker de.

– Povel har jag även träffat i Piratensammanhang. Vi gästade båda en träff i Helsingborg. Jag var där för att prata om Piratens **Bokhandlaren som slutade bada** och Povel om sina möten med Piraten.

På den måltid som Sigge med fru Ingrid deltog i efter träffen fick de dela bord med Povel och Susanna. Det visade sig då att Povel inte visste vad ”tura” betydde (= att åka fram och tillbaka många gånger över Öresund för att äta och dricka, det vill säga suppa, så mycket som möjligt). Efter en lång monolog av Sigge blev begreppet klarlagt – och paret Ramel tog kanske en tur!

Sigge, filmstjärna och estradör

Det har blivit många filmer och speluppträdanden för Sigge genom åren. Det är heller inga duvungar han jobbat med, till exempel Bo Widerberg, Beppe Wolgers, Östen Warnerbring, Lasse Gullin och, inte minst, Hans Alfredson.

– Min livsresa har varit synnerligen angenäm. Musik och teater har jag fått syssla med, även då jag en tid fick överta pappas färghandel i Sjöbo. Jag har drivit konstgalleri, vikarierat som musiklärare, haft engagemang både på Malmö stadsteater och Skånska teatern i Landskrona, spelat Per Albin Hansson på Konserthuset i Stockholm, medverkat i TV-serier som *Skånska mord* och varit med i TV-program med både Lasse Holmqvist och Lennart Hyland.

Ja, 1969 kallade Hyland på Sigge för framträdande i en Rödå fjädern-hörna. Sigge gjorde stor succé när han till Putte Wickmans orkester sjöng Povels *Gammeldags* och även förlagan till denna, *I'm strictly on the comy side*. ”Hylands stora fynd” tyckte en tidning.

Sigge och Fritiof Nilsson Piraten var goda vänner, och tillsammans med bland andra Sten Broman var Sigge med och grundade Piratensällskapet, 1982. Sigge har sedan dess en ständig styrelsepost där med titeln ”estra-

dör” som bland andra uppgifter innebär att han med hjälp av egentillverkad metallisk taltratt bekantgör mottagare av årets Piratenpris på 100 000 kr. Presentationen sker i Vollsjö. Sigge är i det sammanhanget ledsen över en sak:

– Det grämer mig mycket att Povel aldrig fick priset. Han borde ju ha varit synnerligen given, men han hann lämna oss innan det skulle ske.

Tack vare Povel har Sigge i alla fall lärt sig vad ”rappa” är för något:

– Jag blev anmodad av Lasse Holmqvist att göra en *Marknadsvisa* i Piratens anda. Den framfördes i direktsänd TV från Sjöbo marknad. Några år senare fick Povel text och noter under sina ögon och sa med viss emfas: ”Den skall inte sjungas, den skall rappas!” Jag spelade sedan in den som *Marknadsrap*.

– Jag har haft ett rikt, roligt och varierat liv alltifrån födelsen mitt i morfars bageri i Sladderbyttebyn till att dricka grogg och smygröka med vår nuvarande kung.

Sigge har dock långt ifrån slagit av på takten. Det vet Povel Ramel-sällskapet. På dess träffar i Lund är han den evige underhållaren!

Sven Perup / Lennart Andreasson

Sigges egen minnesbok *Sladderbyttebyn*

jag aldrig hört

sen dess. Känner någon till den?

– Ett särskilt minne är från idrottsplatsen i Södra Sandby i början av 50-talet. Povel och Martin Ljung var där tillsammans med Crazy Carlsson, och de sjöng *Den gamla vaktparaden* som duett, faktiskt! Och Povel drog *Titta jag flyger* som var ny då. Povel berättade att den fick han egentligen inte sjunga eftersom han skrivit den till en revy som då gick i Stockholm.

Sigge såg Akta huvet! tre gånger

Som alla grabbar fick Sigge göra värnplikten, och 1952 placerades han i Göteborg – till stor lycka skulle det visa sig. Knäppupp gjorde nämligen sitt intåg detta år, och *Akta huvet!* sattes upp på Cirkus i Göteborg. Sigge fick biljett till premiären och såg Povel, Brita, Martin, Gunwer och de andra. En stor upplevelse!

– Jag blev eld och lågor och ringde hem till Ingrid, som jag då var förlovad med, och berättade. Efter några dagar såg jag om allt, och mer än tidigare blev jag ett genuint Povel-fan. Naturligtvis kikade jag på *Akta huvet!* också i tältet när det kom till Malmö på sommaren.

POVEL PLITADE PEKET

VERSKONSTIGHETER À LA RAMEL

GALOPPERANDE FLUGAN

G är en glädjerik bokstav till gagn för alla som är på G. Här kunde man exempelvis ha nämnt Gals and Pals, Nat Gonella, Yngve Gamlin och *Det gamla gänget* med därtill hörande gags, galenskap och glossolali. Men det får bli en annan gång. I detta nummer behandlar vi ämnena **Galopperande Flugan** och **Gospel**.

År 1938 hade revyn **Hellzapoppin** premiär på Broadway. Författare var komikerparet Ole Olsen & Chic Johnson vars rykte vilade på ett crazyartat vaudevillnummer med nonsens och handgripliga gags där de sköt och kastade mat på publiken. Revyn gavs den passande titeln **Hellzapoppin** som betyder "hell is apopping", vilket indikerar ett händelsemättat kaos.

Egentligen var det inte fråga om en revy, utan sägs snarare ha liknat en absurd cirkus med clowner, magiker, dvärgar och djur på scenen och ett hopkok av novelty-sånger, imitationer, gags och absurda sketcher. Som en röd tråd gick genom hela föreställningen leken med "fjärde väggen" – tänjandet på gränsen mellan scen och salong, teater och verklighet. Ständigt pågick flera saker samtidigt, både på och nedanför scenen, både före och efter föreställningen. Publiken kunde aldrig vara säker på vad som skulle hända eller vad som var på riktigt. Risken för practical jokes var överhängande, liksom linorna med tvättkläder i

salongen. Några i "publiken" slogs om platser. En kvinna irrade runt och skrek efter "Oscar!". En man bar omkring på ett träd som växte under akten(!?). Bananer, ormar och spindlar kastades ut mot salongen. Vissa sittplatser började plötsligt vibrera. I en publiktävling placerades priset i form av ett stort isblock i knät på vinnaren. Någon gick omkring och ropade ut biljetter till en mer respektabel show. Plötsligt kastades en man ut från en balkong. Och så vidare. Hela föreställningen uppges ha varit exceptionellt högljudd.

Traditionell komik

Den här typen av galna, fysiska, ljudliga och visuella gags var inget nytt. Snarare var det fråga om äldre typer av komik från minstrel-, burlesque- och vaudevilleunderhållning; humor som inte längre ansågs riktigt come-il-faut i den respektabla nöjesvärlden och som bedömdes som vulgär bland kritikerkåren. Men Olsen & Johnson vågade hålla fast vid det "låga" och banala – och till och med förstärkte och överdrev det. På många sätt var de besläktade med Bröderna Marx; men till skillnad från Groucho, Harpo och Chico, som agerade likt tre galningar i en normal värld, skapade Olsen & Johnson en helt genomgallen värld utan logik, mer likt tecknad film, något som fått stort genomslag under slutet av 30-talet. Och det var inte bara inom populärkulturen som det absurda och knasiga "poppade upp". Vid samma tid slog både surrealismen som

konstströmning och freudianismen som kvavetenskap igenom på bred front.

Revyn **Hellzapoppin** blev en megaartad succé varvid man tre år senare, 1941, gjorde en filmad uppföljare, även den kallad **Hellzapoppin'** (fast med en apostrof), i Sverige betitlad **Galopperande flugan**. Povel Ramel har i sina memoarer, **Som om inget hade hänt**, beskrivit hur han helt begeistrad såg filmen om och om igen. "Det var som om en glad bomb hade slagit ned mitt i vardagsrutinen. Filmen var så totalt annorlunda, den sprängde normer, drev med allt och alla, inte minst filmschabloner...".

I slutet av 40-talet fick Povel möjlighet att se den ursprungliga revyn i London, vilken enligt Povel själv kom att bli den direkta inspirationen till den första **Knäppuppen, Akta huvet!** (1952).

Revyn bättre än filmen

Povel har hävdat att revyn var betydligt bättre än filmen; och man kan ana att mycket av scenföreställningens spontanitet och improvisation gick förlorad i filmformatet. Men i brist på revyn, som inte finns bevarad, kan man ändå genom filmen få en glimt av det "händelsemättade kaos" som så genomgripande kom att påverka Povel Ramel och hans stil.

FOTO: FRÅN HELLZAPOPPIN

En ögonblicksbild ur helvetet i **Galopperande Flugan (Hellzapoppin')** från 1941.

Att sammanfatta handlingen i den **Galopperande flugan** är näst intill omöjligt eftersom handlingen både är komplex och obefintlig. Ett av filmens sångnummer, Olsen & Johnsons paroll, *Anything can happen and it probably will* liksom förtextens upplysning: "... any similarity between Hellzapoppin' and a motion picture is purely coincidental" ger en föraning om att vi inte har att göra med en vanlig film med vanlig handling.

Låt mig trots detta göra ett försök att fånga något av filmens kaos.

Som tittare förflyttas man mellan olika sceniska världar eller nivåer av skapande, fiktion och betraktande, (vilket kräver skärpta sinnen, det här är ingen film att slötitta på). En nivå är filmmaskinrummet där maskinisten både betraktar och styr visningen av filmerna; en annan nivå är en filmad show som bokstavligen "går åt helvetet"; en tredje nivå är en filmstudio där en mängd olika scener och fiktiva världar skapas; och en fjärde nivå är den i studion planerade filmen som handlar om förberedelserna inför en revyuppsättning. (Hänger ni med?) Innanför den kaotiska berättarramen dväljs en för Hollywood-musikaler mainstreamhandling. I centrum för denna handling finns det "vackra" paret och deras krystat förvecklade kärlekshistoria (regissören i filmstudio har hävdade att "alla fil-

mer måste innehålla en kärlekshistoria" varvid Olsen eller Johnson replikerat "Are you crazy?!"). Något rivigare är bihistorien med den lika tokroliga som karltokiga "fula" Betty som jagar efter en motvillig, "fånig" rysk greve som egentligen är ute efter flickor med "ice" och därför "räkar ut för" Betty bärande på en iskub. (Glasklart, eller hur?)

Hoppar mellan roller

Olsen & Johnson vandrar "som sig själva" mellan de olika sceniska världarna; ibland deltar de som agerande, hopande mellan olika roller, ibland bryter de fjärde väggen och tilltalar tittarna eller ryter åt maskinisten som fokuserar på "fel" saker i filmen (en gång börjar han till och med spela upp en "annan" film). Som en utomstående "betraktare" figurerar även en detektiv (eller trollkarl?) som går in och ut ur olika maskeringar, faller lakoniska kommentarer och blinkar menade åt oss i publiken.

Filmen uppvisar ett spektrum av humoristiska grepp, från "lägsta" slapstick där folk blir knockade och svimmar, till allusioner på seriös film ("Rosebud" i *Citizen Kane*). Nästan varje scen är mättad med det överdrivna och "fåniga" – personer eller saker som ser komiska ut, låter komiskt eller rör sig komiskt. Allt utifrån banala humoristiska konventioner men i ett

Filmen **I rök och dans** är sannolikt direkt inspirerad av Olsen och Johnsons film, där leken med filmschabloner är central.

FOTO: FRÅN HOPPSAN

I filmen **Hoppсан** (1955) finns många inslag som är inspirerade från **Galopperande flugan**.

galet uppskruvat tempo. Punchlines och ordvitsar staplas i rasande fart. I klassisk Hollywoodanda bjuder filmen även på sofistikerade sång- och dansnummer men oftast skruvade eller kontaminerade av gags. Det berömda lindyhop-numret har en sällan skådad galen frenesi och en av de romantiska balladerna "störs" av en skriftlig efterlysning på "filmduken": "Stinky Miller – your mother wants you" vilket resulterar i att någon ur "publiken" ses resa sig upp i salongen (som en skugga på "filmduken") och gå ut.

Det intressanta med **Galopperande flugan** är som synes inte dess innehåll utan dess komplicerade metaform och berättarperspektiv, som sätter ljuset på filmkonsten och dess konventioner. Filmerna bryter ner "sig själv", själva filmmediet, i sina beståndsdelar; filmrutorna vänds upp och ner, kamerarörelserna skakar, skådespelarna går in och ur sina roller, scenografierna raseras, handlingen är ologisk, replikerna är nonsens – allt "avslöjas" eller "främmandegörs" (för att tala med Bertolt Brecht). Som tittare görs vi uppmärksamma på filmen både som form och innehåll, inte minst på hur skranglig, nyckfull och manipulerande hela konstruktionen kan vara. Ib-

"Mycket roligare än Galopperande flugan är också Povel Ramels och Yngve Gamlins film I rök och dans"

land riktar fokus mot oss som betraktar; plötsligt blir vi medvetna om vår invanda uppdelning mellan verklighet och illusion, den som upprätthålls av den osynliga "fjärde väggen".

Karnevalisk film

Hela filmen, med alla sina distanseringseffekter, lager av fiktion och crazyhumor, är vad man inom litteraturen kallar "karnevalisk". Litteraturvetaren Mikhail Bakhtin myntade

uttrycket för att beskriva litterära verk som på ett lekfullt sätt vänder upp och ner eller bryter sönder "normaliteten" och sätter fokus på sådant som vanligtvis anses banalt, "lågt" och tabu. Det karnevaliska dekonstruerar konventionerna vilket öppnar upp för reflektion och förnyelse; ett grepp man kan känna igen i Povel Ramels parodikonst där han både kritiserar och vitaliserar sina klichéfyllda förlagor.

Olsen & Johnson och deras film **Galopperande flugan** kom att få ett överskådligt inflytande på amerikansk humor och har väl sin mest tydliga adept i Mel Brooks. Filmerna som sådan är dessvärre mer intressanta som filmhistoriskt och konstfilosofiskt studieobjekt än riktigt roliga. Vad som främst fallerar är det oengagerade skådespeleriet och den nästan sluddriga hopningen av gags. De oändligt mycket roligare Bröderna Marx hade ett annat sätt att intensifiera galenskapen. De uppehöll sig ofta kring ett enstaka komiskt grepp åt gången, vilket de attackerade på olika sätt och från olika håll. De vågade vila i det galna. Liknande grepp återfinns även hos Povel Ramel då han "går upp i varv" kring en enskild banalitet.

Sverige influerades under 1960-talet av gospel- och vokalggrupper som Delta Rhythm Boys.

Mycket roligare än *Galopperande flugan* är också Povel Ramels och Yngve Gamlins film *I rök och dans* som sannolikt var direkt influerad av Olsen & Johnsons film. *I rök och dans* innehåller liknande metalager av ramberättelser och sidohistorier där leken med filmmediet och filmschabloner är centralt. Men till skillnad från *Galopperande flugan* där gagsen dominerar och den schablonartade historien är tunn och perifer, domineras *I rök och dans* av de parodiska berättelserna som tränger djupt ner i flera lager av kulturhistorisk mylla.

Surrealism

Crazyandan har här en starkare färg av surrealism (typiskt Gamlin). Berättelsen om den tragikomiska statstjänstemannen Carl Huno Tolftén påminner exempelvis om René Magrittes drömska värld parad med Jacques Tati. Martin Ljungs säregna, nästan galna inlevelseförmåga förstärker också surrealismen. Detta föranleder mig att nämna den parodiska balettscenen i *Galopperande flugan*, där Mischa Auer gör klena försök att se fånig ut och dansa i otakt. Liknande balettscener finns i flera av Knäppupps och Hasse Ekmans filmer med den stora skillnaden – en inlevelsefull Martin Ljung som ÅR fånig i otakt.

Sammanfattningsvis påverkades Povel Ramel mycket starkt av Olsen & Johnsons revy och film, kanske på ett mer genomgripande sätt än vad som tidigare framkommit. Olsen & Johnsons signatursång, *Anything can happen and it probably will*, kan jämföras med Knäppupps programförklaring "Knäppuppen kan bestå av precis vad som helst...", och den lekfullt galna attityden kom, som vi alla vet, att bli Povels signum. Men Povel Ramel utvecklade crazystilen till konstnärligt oanade höjder. Den karnevaliska leken blev hos honom en typ av epikureisk filosofi vilket nog är ganska unikt i nöjeshistorien.

GOSPEL

Nog är det lite ironiskt att en så ickereligös och naturvetenskapligt inriktad kompositör som Povel Ramel skrivit flera gospels? Vad finns det för andra svenska kompositörer inom denna genre – Per-Erik Wallin?

Den första form av gospel som svenskarerna blev bekanta med var så kallad jubilee, en jazzig typ av spiritual i barbershoparrangemang, populariserade av vokalggrupper som The Golden Gate Quartet och Delta Rhythm Boys. De senare reste runt här i Norden under 50-talet och sjöng visor som *Flickorna i Småland* och *Tuoll' on mun kultani* med sammetslen brytning så flickorna rös. I denna jubileeanda, samt med en stor portion inspiration från the Mills Brothers, skrev Povel den prosaiskt profana *Var är tvålen?* samt den påtagligt materialistiska *Fars fabrik*.

Senare kom Povels *Digga Darwin* och *En glad blues* som båda har drag av den mer utlevande gospelstilen shout, vilken populariserades under inflytande av rhythm-and-blues på 1960-talet. Hur många andra profana shout-visor har skrivits i Sverige?

Att göra en gospelhyllning till Darwin – kristendomens fiende nummer två – med lek-

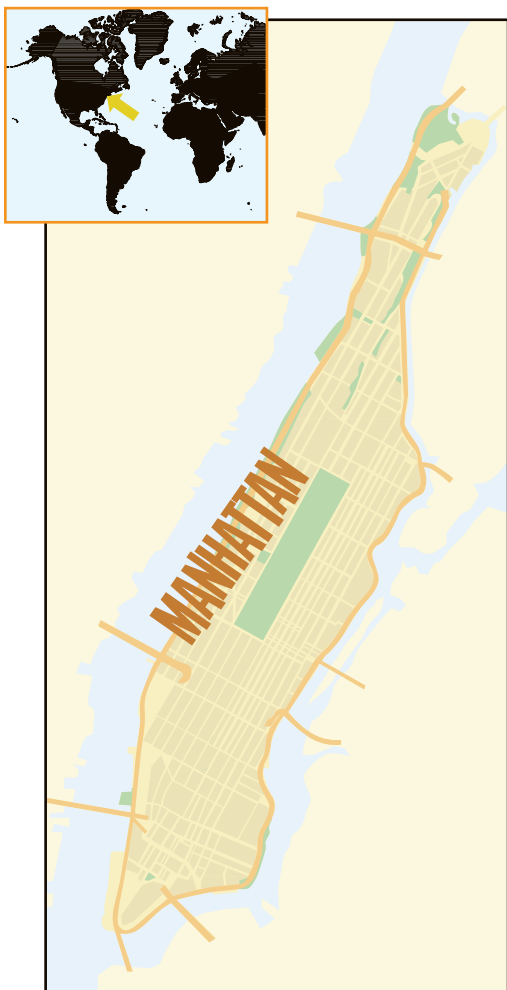
fullt satiriska travestier på Bibeln ("Av apa är du kommen – apa skall du alltid förbli!") kan uppfattas som provokativt, men är nog framförallt ett utslag av Povels karnevaliska humör (se ovan).

Egentligen är det väl inte så konstigt att Povel fastnade för gospeln, ordet betyder ju "glädjebudskap". Ett sådant trummas ut i *En glad blues*. Här har Povel anammat Pollyannas "vara-glad-leken"-strategi och bestämt att "inte tänka mer på dumma Lisa" (som stuckit) utan vara "lika glad för det" och i stället tänka på andra glädjeämnen som "sommarmad", "dixilåtar", "pillede rejer" och andra tjejer ("alla utom Lisa, det är grejer!"). "Var glad! Var glaaaaaad!" uppmanar oss Povel gång på gång! Och som en lovsång till naturen kommer liknelsen: "Glad såsom fågeln i morgonstunden"! Till slut, så att ingen mot förmodan ska missförstå, basunerar Povel ut det bokstavliga evangeliet bokstavligen: "G-L-A-D-E-F-G-H-I-J-K-L-M-N-O-E-R-HÖRT GLAD!". Vid det laget är vi alla obönhörligen glädjerika.

Borde inte Povel Ramel kallas för den Sjätte Evangelisten?

Johanna Broman Åkesson

SAN BLAS CHIBID

Resedagbok i flera delar DEL VIII

*En berättelse om en lastbåts-
expedition till Sydamerika och
Västindien 1960 med Povel Ramel,
Susanna Ramel, Allan Johansson och Brita Borg.
Hämtad från en dagbok skriven av Povel Ramel.*

Dagboken digitaliserad genom Mikael Ramels försorg.

Söndag 24:e april 1960 (Springfield)

Sov som en gris och väcktes av Lennart som skämtade i gammal god stil; Vi känner oss precis som förr i tiden när vi råkas. Kul! Frukost med egendomlig "New Jersey-majs-stek-rätt". (Något åt sillbular-hället.) Pratsund och därpå biltur till ett varv i närheten, där världens festligaste motorbåt – ingen propeller, vattnet sprutas ut enligt jetprincip – demonstrerades. Pris 3 000 dollar! Funderar på en till ön! *)

Tillbaka till huset! Pelle, som varit hos en kompis i grannskapet kom och alla fyra åkte vi (efter en kall öl) hem mot Springfield igen. (Vi hade tillbringat sista natten i Chester – Crazy's gamla hem.) Middag med god skinka och Retsina! Så skulle Crazy flyga till pulvermessa i Chicago. Annmarie körde oss till flygplatsen i Newark och därpå tog jag en taxi till Abbey, rummet, TV:n och en kväll i stillhet.

Måndag 25 april 1960 (New York)

Sovit ut skönt och drivit omkring och njutit av min ensamhet på rummet. Upptäckte så att hungern pockade i magen och styrde därför kosan till "The Brass Rail" där en härlig skinka serverades mig. Där efter besökte jag SAS och talade med den

svenska flickan där och försäkrade mig om att jag får betala övervikten i Sweden. Handlade något mycket på Saks Fifth Avenue och anträdde fotresan hem till hotellet.

Ca kl 18:00 anlände en Volkswagen med Mona och Jim North som förde mig den timslånga vägen ut till Yorktown Heights där de har sitt trivsamma "Bungalow-hem" och där dottern Holly och syster Vera väntade. Det var Monas födelsedag så italiensk askkoppsfisk överlämnades och champagne avdracks efter den goda middagen; hummerstuvning på toast och "Cherries Jubilee". Så småningom skjutsade mig Mona och Jim hem till New York där jag bjöd på nattdrink på Sardis berömda teaterrestaurang där också en och annan skådis iakttogs.

Tisdag 26 april 1960 (New York)

Sovit rätt länge och masat omkring och njutit min ensamhet på rummet. Tog bl a ett välbehövligt bad. Ringde Annmarie som är ensam hemma. (Crazy är på "pulvermessa" i Chicago ("Pulver City") och gjorde upp om att träffa henne på kvällen. Hon kom vid 16-tiden och vi for upp till utsiktsterrassen i "Rockefeller Center Building", där hon fotograferade mig att klippas in i Jorden runt-filmen. Så gick vi och handlade skivor och sprit (och pajas

Felix Alvo från programbladet till Knäppupprevy "Akta Huvet!", 1952–53.

Felix Alvo blir uppknäppt, 1957.

VI MINNS FELIX ALVO, 100 ÅR

”För många år sen föddes i Njurunda, Medelpad, Sverige, ett gossebarn som i dopet undfick namnet Felix Alvar Johansson. Han växte upp till en inte särskilt stor men väldigt stark yngling som älskade att äta kruska, gå på händer och stå valvstupstående. Han utvecklade de färdigheterna till rena akrobatklassen och blev så småningom cirkusartist.”

Så beskriver Povel Ramel sin kompanjon och meddirektör i det nöjesbolag som var förhärskande i Sverige från 1952 fram till 1968, Knäppupp. Felix Alvar Johansson var således dopnamnet, men det ändrades senare till Felix Alvo, vilket lät bättre i de kretsar som ”gossebarnet” utvecklade sina färdigheter i, akrobatik, cirkusartisteri och svajmastkonst.

Så småningom blev det dock inom nöjesbranschen han visade sin stora talang; han

anordnade artistgalor av allehanda slag, galor som ju mer tiden gick tenderade att fokusera på flugighetsbaronen från radion, Povel Ramel. ”Ramelbuljong” blev till exempel ett begrepp som gjorde landet osäkert i 1950-talets början.

Så föddes idén på en revy, och Felix Alvos intjänade slantar från ”svajmasteriet” och nöjesgalorna kom väl till pass. Herrar Ramel och Alvo slog ihop sina påsar och bildade Knäppupp AB.

De fördelade arbetet broderligt; Alvo tog hand om det tråkiga (administration, bruna kuvert, pengar) och Ramel det roliga (skriva, komponera, agera). En mycket passande fördelning för Povel som under Knäppupptiden slapp öppna det minsta lilla bruna kuvert, och i stället kunde inrikta sig på musiken, ordet och artisteriet.

Felix Alvos betydelse i Knäppupp kan inte överskattas; han hade, som Povel uttryckt det, en räknemaskin inbyggd i hjärnan, dubbla läs för plänboken men världens ädlaste och varmest klappande hjärta.

Efter det att Brunkebergstorg omvandlats, och Knäppupps hjärtpunkt Idéonteatern rivits, började Povel ägna sig åt krogshower och liknande verksamhet i det mindre forma-

tet samtidigt som Felix Alvo flyttade till Kanarieöarna och blev fastighetsmäklare.

Planer på att blåsa liv i Knäppupp fanns, men dog på allvar när Felix själv gick bort i sjukdom 26/5 1974. Han blev 56 år. Frid över hans minne!

Tips: Läs även Toni Rhodins initierade artikel om Felix Alvo, i SVERKER nr 13.

Lennart Andreasson

Karl Gerhard, Felix Alvo och Povel Ramel i Göteborg 1957.

NIKLAS OCH MATTIAS SPRIDER POVELGLÄDJE I KIRUNA

Infotainmentshow! Smaka på ordet. Det står för en blandning mellan information och underhållning. Sådana shower om Povel Ramel och hans liv och verk får folk från Kiruna med omnejd se och avhöra, nu senast vid snöfestivalen i januari. De som informerar och underhåller är duon Niklas Löfström & Mattias Timander.

Niklas jobbar som språklärare på folkhögskola och Mattias Timander studerar idéhistoria i Uppsala. Båda gillar Povel och har även spelat amatörrevy. Mattias har dessutom arbetat som barnskådespelare på "Astrid Lindgrens värld" i Vimmerby. Tala om scenvana.

Niklas berättar att de brukar starta showerna med *Lingonben*, en personlig favorit som var hans första bekantskap med Povel.

– En helt sjuk historia med absurda inslag, "hittepåord" etc. Jag tror det var därför jag fastnade för den. Vi tar sedan upp den allvarliga *Mitt glada trettital*, där vi berättar om Povels barndom, hanterandet av föräldrarnas bortgång med mera. Vi rör oss sedan framåt i historien med genombrottet *Johanssons boogie woogie vals* och filmen *Ratataa*, där vi kör *Var är tvålen?*.

Hur Povel tar en genre och gör något av den, visar vi med *Balladen om Eugen Cork* och *The Gräsänkling blues*. Mattias imite-

rar Ingmar Bergman, som ju ville göra film av Povels blues. Vi brukar också rappa *Jag diggar dig* och avsluta med *De sista entusiasterna*.

Niklas berättar också att han för några år sedan skrev en alternativ text till *Jag diggar dig*, med referenser till i dag: "prylarnas gemenskap är kidsens gemenskap, I phone four baby we want more", och så vidare.

Om Niklas tillhör medelåldern så är Mattias betydligt yngre, 19 år. Han är även en god pianist, vilket ger duon den musikalitet som behövs när Povel ska gestaltas. Vi frågar Mattias hur han med sin ringa ålder kom i kontakt med Povel:

– Jo, jag fick låna *Som om inget hade hänt* på CD av en granne när jag var tio år och fascinerades måttlöst av språket, lekfullheten och musiken. Jag besökte stadsbiblioteket och bad att få låna hem allt de hade om och av Povel. Bibliotekarien blev överraskad:

En så ung man som fattar tycke för något så väldigt gammalt!

– Sedan har det runnit på. Han fanns inte längre när jag fick låna skivan av grannen, och även om han därför känts lite som en sagofigur, så är det otroligt att han funnits i verkligheten. Povel tillhör de största och det är viktigt att hans musik sprids vidare till den yngre generationen. Hemma i pojkrummet har jag en uppsatt bild på Povel iförd hatt och hängslen utanför ett turkosfärgat Knäppupptält. Några vänner har höjt på brynen, men de har väl vant sig nu.

Att Niklas och Mattias har kul ihop går inte att ta miste på. De intygar båda glädjen i att ha hittat varann som "Povelbröder".

Text: Lennart Andreasson

Tips: Längre intervjuer med Niklas Löfström och Mattias Timander finns på hemsidan.

Maj-Britt Thörn i numret *Pyjamasdags* tillsammans med Povel Ramel och Brita Borg, från den första Knäppupprevy *Akta huvet!*, 1952-53

Knäppupps första primadonna

MAJ-BRITT THÖRN FYLLER 95 ÅR

*Denna skräckfigur ni känner alla till, javisst.
Hon har gjort er sömnig många gånger,
när hon sveper in med långa sånger.
Alla tänker: "Fan vad hon är trist!"
Så låt oss dissekera henne först som sist.
(från kupletten P för primadonna)*

Med dessa kupletter gjorde Maj-Britt Thörn sin primadonneentré i första knäppuppen, *Akta huvet!*, då den gick på Cirkus i Göteborg och Folkan i Stockholm, 1952-53. Hon föregick Povels egen entré, och gav därigenom programförklaringen: Detta är ingen revy, det är en KNÄPPUPP!

Den 2 mars fyllde hon 95 år. Hon växte upp i staden där Knäppuppen föddes, Göteborg. Så småningom gick flytten till Stockholm. Sången, filmen och dansen började styra hennes liv. Förutom några filmroller uppmärksammades hon mer och mer som scenartist. Revydebuten skedde i "*Tingel-Tangel*" på Odéon, 1947, tillsammans med Gustaf Lövås och Julia Caesar.

När Povel skulle sätta upp första Knäppuppen i Göteborg, i oktober 1952, valde han medarbetare med omsorg. Maj-Britt fick (anti)primadonnerollen. Kupletten *P för primadonna* blev hennes. Och som hon spelade ut: "Till de vilda hör Maj-Britt Thörn, en idealisk Ramel-

primadonna med guttaperkamimik, tånjbar röst och ettrigt humör", skrev en recensent.

Maj-Britt hade fler uppgifter i *Akta huvet!*: Hon skildrade den försmådda kärleken i *Walter* och sjöng och dansade runt i publikhavet i *Gamla bekanta, helt visst!* När Knäppuppen kom till Stockholm åt hon ihjäl sig och sprack, genom att bli uppvaktad av både bagaren, slaktaren och konditorn i numret *Killarna som gjorde henne fet*.

Maj-Britt hade ingen möjlighet att vara med när *Akta huvet!* gick ut i tält, sommaren 1953. Hösten-våren 1953-54 fanns hon dock med i ensemblen i *Djuprevyn 2 meter* som gick på Idéon på

Entré i numret *P för primadonna*, i revyn **Akta huvet!** 1952-53.

Sorti ur numret *P för primadonna*, i samma revy.

Bildruta från video av *Annas Ananas*, **TINGEL-TANGEL** på Tyrol 1989-1990

Numret *Fisk i fin form*, med Rosita Auer och Ewa Munther, **TINGEL-TANGEL** på Tyrol 1989-1990

Maj-Britt Thörn som hon presenterades i programmet i den första Knäppuppen *Akta huvet!*, 1952-53.

Brunkebergstorg; gamla Odéon hade då inköpts av Knäppupp och döpts om till Idéon. I *Djuprevyn* sjöng och dansade hon *Jag är bara reserv*, vilket hon naturligtvis inte var; hon fyllde väl ut revyinnehållet, mellan Martin Ljungs alla monologer.

Därefter blev det scenpaus och hemmaliv i 35 år. Maj-Britt blev mamma, bland annat till Anne-Lie Rydé, som senare blev KaRA-MELodiktstipendiat och medverkade i *"Kolla Klotet"*, 1996-97.

År 1989 gjorde Maj-Britt come back på scenen. Hasse och Povel ville ha med henne i **TINGEL TANGEL**, totalkvällen på Tyrol på Gröna Lund. Efter någon tvekan ställde hon upp, något hon senare inte ångrade. Succé blev det, och revyn fick förlängas även till

1990. Maj-Britt var spågumma, sjöng och serverade både varmrätt, *Fisk i fin form*, och dessert, *Annas Ananas*, plus att hon charmant fyllde ut föreställningen i övrigt.

Maj-Britt Thörn startade således sin scenkarriär med *"Tingel-Tangel"*, 1947, och avslutade den med **TINGEL TANGEL**, 1989-90.

Lennart Andreasson

Roller

- 1947 Tingel-tangel, Odeonteatern
- 1948 Parkera här, Odeonteatern
- 1948 Välj Odéon, Odeonteatern
- 1949 Färg över stan, Odeonteatern
- 1950 Förtjusningens hus, Odeonteatern
- 1950 Komik på liten gata, revy
- 1952 Knäppupp I - Akta huvet!,
Lorensbergs Cirkus/Folkan
- 1953 Djuprevyn 2 meter, Idéonteatern
- 1989-90 **TINGEL TANGEL**, Tyrol

Filmografi

- 1949 Gatan - Expedit på BIVA
- 1949 Kvinnan som försvann - Balettflicka
- 1950 Tryck och sprutt - Snuttan
- 1950 Stjärnmäll i Frukostklubben - Maj
- 1950 Pimpernel Svensson - Nattpjäril

KARAMELODIKTSTIPENDIET DELAS UT 9 JUNI

Från KaRAMELodiktstipendiet 2017. Föreningens sekreterare, tillika Stallbroder Anders Lundquist ser förtjust på när ordförande Anders Eldeman intervjuar vinnaren Lisa Nilsson.

I år delas KaRAMELodiktstipendiet ut för 36:e gången. Det var 1983 som Totte Wallin avtäcktes under högtidliga former i Hagaparken, som den förste i raden av namnkunniga stipendiater. Så länge Povel levde hölls traditionen med Hagaparken vid liv. Det var alltid utdelning ”i måndagsmorgonens väkt”, med champagne och stekt duva uppdukat för den hågade. På senare tid har stipendiet delats ut på varierande

platser och i olika sammanhang, bland annat på Skansen, på Stora Henriksviks café och hos Lasse i Parken.

Vem eller vilka kommer att gömma sig under det polkagrisrandiga skynket och erhålla en strut karameller och årets KaRAMELodiktstipendium? Kom och titta. Klockan 15.00 lördag den 9 juni avslöjas vem eller vilka som får 2018 års KaRAMELodiktstipendium hos Lasse i Parken.

KaRAMELodiktstipendiet

KaRAMELodiktstipendiet delas ut av Povel Ramel-sällskapet, Sällskapet Stallbröderna och SKAP (Sveriges kompositörer och textförfattare). Stipendiaterna utses av en jury bestående av Tomas Alfredson, Lotta Bromé, Claes af Geijerstam, Namou Marouf, Lotta Ramel och Pernilla Skifs.

Povel Ramel-sällskapet

Povel Ramel-sällskapet bildades år 2008 och har i dagsläget cirka 1000 medlemmar i såväl hela Sverige som i många andra länder. Sällskapets syfte är att på olika sätt verka för att Povel Ramels konstnärliga gärning bevaras, sprids och hålls levande. Se även www.povelramelsallskapet.se

Sällskapet Stallbröderna

Sällskapet Stallbröderna bildades år 1939 av ett antal skådespelare i Stockholm. Stallbröderna har idag drygt 300 medlemmar som på ett eller annat sätt har koppling till nöjesbranschen.

Stallbröderna genomför årligen en show där överskottet går till en stipendiefond. Ur fonden delas varje år ut ett antal stipendier till unga, lovande artister. Från och med 2013 går en del av fondens medel till KaRAMELodiktstipendiet. Årets Stallshow ges på Intiman i Stockholm måndag den 23 april klockan 19.00. Mer information om föreställningen går att finna på stallshowen.se Se även www.stallbroderna.se

SKAP

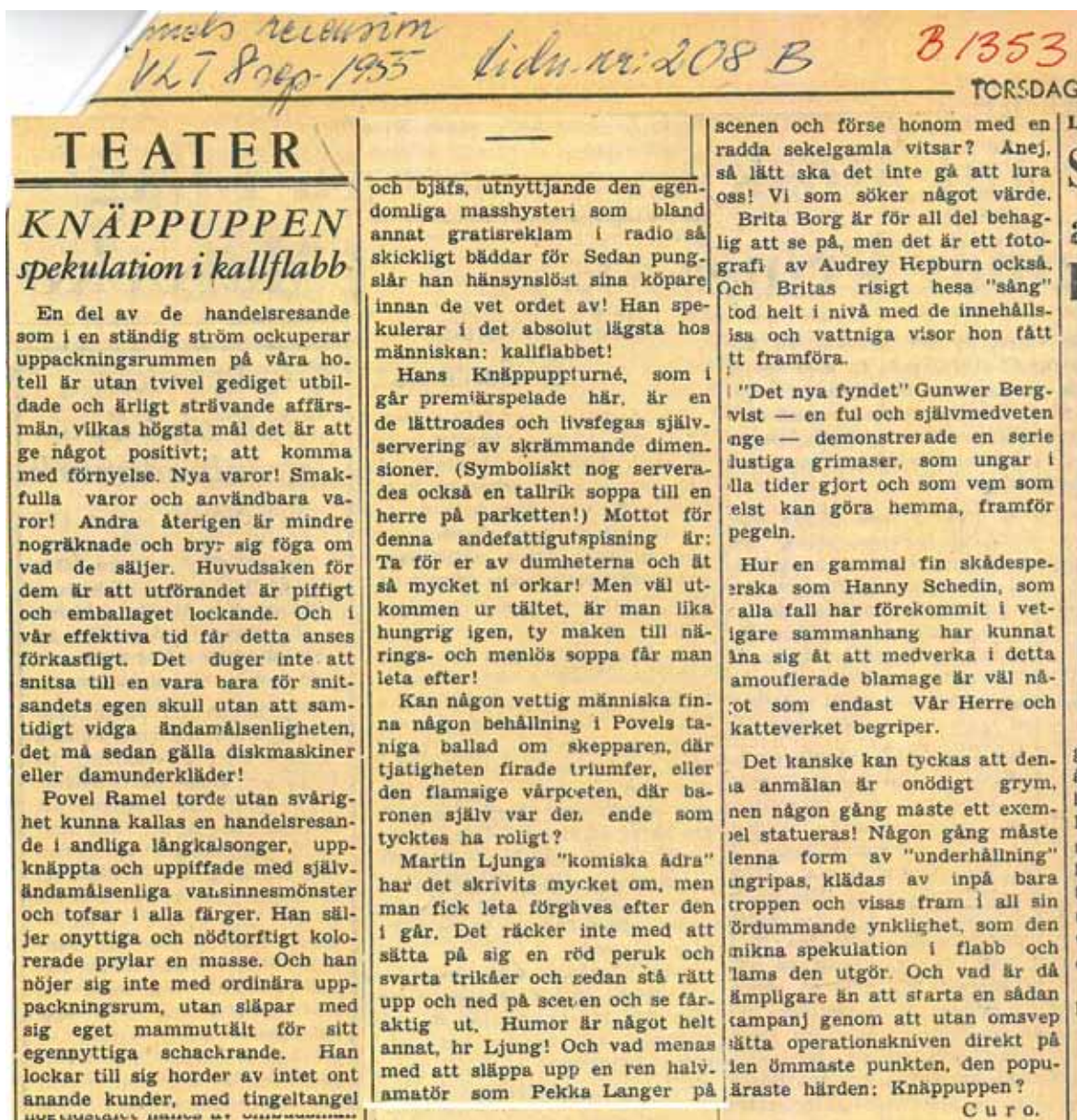
SKAP, Sveriges kompositörer och textförfattare, är Sveriges intresseförening för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare och arrangörer.

SKAP grundades 1926 och har idag drygt 1 000 medlemmar inom alla genrer. Föreningens övergripande ändamål är att tillvarata medlemmarnas konstnärliga och upphovsrättsliga intressen, fördela bidrag, stipendier och priser samt verka för svensk populärmusik. SKAP var med och instiftade KaRAMELodiktstipendiet.

Se även www.skap.se

De tidigare stipendiater är:

2017 Lisa Nilsson
 2016 Per Andersson
 2015 Niklas Strömstedt
 2014 Kristina Lugn
 2013 Carl-Einar Häckner
 2012 Eva Rydberg
 2011 Johan Glans
 2010 Maria Lundqvist
 2009 Johan Ulveson
 2008 Babben Larsson
 2007 Henrik Dorsin
 2006 Kalle Moraeus
 2005 Sissela Kyhle
 2004 Lena Philipsson
 2003 Peter Carlsson
 2002 The Real Group
 2001 Fredrik Lindström
 2000 Robyn
 1999 Viba femba
 1998 Hannes Holm och Måns Herrgren
 1997 Wille Crafoord
 1996 Louise Hoffsten
 1995 Peter Dalle
 1994 Killinggänget
 1993 Marie Bergman
 1992 Tomas von Brömssen
 1991 Magnus Uggla
 1990 Ulla Skoog
 1989 Robert Broberg
 1988 Ainbusk Singers
 1987 Claes Eriksson
 1986 Mikael Ramel
 1985 Anne-Lie Rydén
 1984 Björn Skifs
 1983 Totte Wallin

När Knäppupp fick dåliga recensioner

Klippet här ovan kommer från Västmanlands Läns Tidning den 2 september 1955 och är en recension av Knäppupp II – Denna sida upp. Det är en total sågning av revyn, vilket var ett dåtida "fejk-news". Povel Ramel hade skrivit det själv och chockade ensemblen med en begränsad upplaga i uppgörelse med VLT.

Så här skrev Rune Ek på Västmanlands Läns Tidning i en minneskolumn några år senare:

Povel Ramel hade rikspremiär på sin Knäppupp-revy (tälvversionen) i Västerås. Han slog sig samman med VLT för att jäklas med ensemblen och skrev en «recension» där han mejade ner det mesta som skett i revyn. VLT tryckte en mindre upplaga, där den riktiga anmälan byttes ut mot Povels. Och så såg man till att de ex:en spreds på hotellet där artisterna bodde.

Ett exempel på Povels lekfullhet - och på dåvarande VLT-ledningens lust att ställa upp på galenskap.

POVEL OCH LIDINGÖ BOKCAFÉ

Revyer, krogshower och filmer i all ära, Povel i det lilla formatet fick vi uppleva på hemmaplan, där han var en kär gäst på Lidingö Bokcafé. På en minimal scen och i en lokal där vi med nöd och näppe, god vilja jämte skohorn lyckades klämma in ett sextiotial personer trollband han publiken.

Många gånger använde han tillfällena för att provspela nya nummer. Exempelvis kan nämnas *Maggans kiosk* och *Ittma Hohab Invandraren* som framfördes i dessa lokaler långt innan de nådde en större publik. Invandrar-Ittma Hohab är definitivt en hyllning till Anita D'Orazio, en ängel för många asylsökande, vän till familjen Ramel och drivande i Bokcaféet tillsammans med Povels hustru Susanna.

Bokcaféet på Lidingö startades ursprungligen 1977, först med namnet Röda Kilen men efter några år blev det partipolitiskt neutralt och fick namnet Nya Bokcaféet Lidingö. Povel

spelade vid invigningsfesten i lokalerna som då låg i källaren under Konsumbutiken.

Snart insåg Bokcaféets styrelse behovet av ett bra piano, vilket skulle kosta en rejäl summa pengar. Finansieringen löstes genom att göra ett pussel av en bild av ett piano. Pusselbitarna såldes sedan för att samla in pengar. Povel lär ha köpt många bitar.

Bokcaféet drog även nytta av de kontakter som Povel hade med Nöjessverige. Publiken har fått höra Tage Danielsson framföra sina dikter och Hasse Alfredson läsa ur sina nyutkomna böcker, för att nämna några exempel.

Efter ett antal år flyttade verksamheten till nya lokaler och då var Povel dragplåster på avslutningsfesten innan flytten. Många gånger var det brist i föreningskassan och då kallades Povel in och drog fulla hus. Då kunde deltagarna få en försmak på kommande föreställningar, till exempel *Djur i Dur* och *Povel à la Carte*, den senare med Stephan Lundin.

Caféet kämpade på med skral ekonomi, men den 28 november 2017 var det slut. En epok på 40 år gick i graven. Povels Naturbarn var med på avslutningssoarén och därmed kan man säga att cirkeln var sluten.

Text: Börje Åhgren

Rapport från en insamlingsstiftelse

Insamlingsstiftelsen Povel Ramel-statyn är sedan december 2016 officiellt registrerad hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Stiftelsen är fristående från Povel Ramel-sällskapet och har som enda uppgift att finansiera och låta verkställa uppförandet av en staty till minne av Povel Ramel.

Stiftelsens styrelse består av Mats Bodin, ordförande, Lotta Ramel, Vicky von der Lancken, Wera Körner, Carl Jan Granqvist och Göran Anér. I styrelsen ingår även den ständige sekreteraren Johan Adolfson. Föreningens egen revisor är Håkan Stenkvist.

Arbetet för att resa en staty över Povel Ramel fortgår. Förutsättningarna förändras över tiden men konstnären Jan Löf har många och goda idéer.

Stiftelsen tar kontakter med företag och personer i näringslivet som är tänkbare donatorer. Men framför allt hoppas vi förstås på Povel Ramel-sällskapets medlemmar och andra intresserade, och vi manar er åter att lämna bidrag till statyns förverkligande, bäst på stiftelsens bankgiro 5155-5571.

Recension

ALLA VAR DÄR, ÄVEN POVEL

Sveriges showkrogar har alla sin historia, så även Restaurang Kronprinsen i Malmö. Den var verksam mellan 1961 och 1991.

Nu har Christer Borg, tidigare journalist på Kvällspostens nöjesredaktion, givit ut en bok på över 230 sidor, **ALLA VAR DÄR** från Nisse Ahlrot till Judy Garland – **STJÄRNORNA PÅ KRONPRINSEN 1961-1991**.

Ja, praktiskt taget alla stjärnor av format gjorde sina besök på restaurangen, eller på systerkrogen i samma hus, "Restaurang Översten".

Till dessa "alla" hörde givetvis Povel Ramel. Han får ordentligt utrymme i boken, och ett antal läckra foton på honom får vi ta del av. Povel var där med sina två PoW Shower, varav den senare, **PoW Show II**, premiärvisades just på Kronprinsen, 1/2 1974. I övrigt kunde

krogpubliken uppleva jubileumsshowen **KaRAMELlodier**, 1972, revymusikalen **Minspiration**, 1981 samt Povels piano-shower med Sven Olsons trio i flera omgångar, både på 70- och 80-talen.

Ett antal kul anekdoter finns med i anslutning till Povels förehavanden, till exempel hur författaren Christer Borg lyckades komma intill och ge Povel sin Grammis för **The PoW Show**, trots managern Sten Kärrbys vakthållning. Dessutom får vi reda på när, var och hur Povel för första och enda gången kom i kontakt med Lundaprofilen Folke "Spuling" Lindh.

Boken är ett måste för alla som älskar svensk nöjeshistoria.

Lennart Andreasson

Sång, film och knepiga frågor fångade intresset, bland annat hos Anders Ruud i förgrunden

VÅRBULJONGER MED SKÅNES POVELDIGGARE

Poveldiggarna fortsätter oförtrutet att underhålla skåningarna med Povels verk. Fyra Ramelbuljonger kommer att arrangeras i år. En är redan avklarad.

Den hölls i mitten av mars på restaurang Viva i Lund. Närmare 50 personer hade mött upp och de fick en tipspromenad genom den ramelska låtskatten och andra nummer. Vi fick höra *Jazzkåsåren*, läst av Magnus Christmar och Anders Ruud läste såväl *Tangogigolon*, som *Små nära ting*, i Povels tolkning.

På film fick vi se Flickery Flies framföra *Jazz Me Blues*, och Povel själv exekverade *Johanssons Boogie Woogie Vals* och *Vem äger vad*. Självklart ingick mångsång där alla klämde i för full hals med låtar ur vårt sånghäfte, som deltagarna bör vara rädda om eftersom de får ta med sig häftet hem.

Nästa Ramelbuljong kommer att hållas den 22 april på Hamnkrogen i Höganäs. Förutom ett årsmöte kommer vi att få lyssna till John Isberg och Rose-Marie Gren, samt Ole Moe och få höra deras tolkningar av Povels verk. Alla är hjärtligt välkomna.

Text: Börje Åhgren

Urval från Povels sångskatt.

Nu är det vår och vad passar bättre om inte en vårvisa om våra bevingade vänner småfoglarna?

SMÅFOGLARNE

Povel Ramel efter 1951. Text från www.musixmatch.com

Ja, är alla våra sångfåglar klara?
Jaha, kanonfinken, är du färdig?
Det är utmärkt det. Hur har vi det med rotskarven?
Är du klar?
Nåja, då tycker jag vi tar och sätter igång, va?
Åh, vad det är härligt!

Varje morgon vid femtiden vaknar jag tvärt,
och går ut ur min stuga så glad och alert.
Jag försäkrar, det lilla besvär't är det värt
att få lyssna till foglarnas morgonkonsert.

Tralala ho ho tvidelididi, när sola går upp
hörs trasten klara strupen för att ej få en tupp.

Högre.
Högre ändå.
Va? Vad säger du?

Tralala ho ho tvidelididi, då mår jag så bra.
Man har så mytche vänner bland småfoglarna.

Se, där simmar en smörgås med ungarna sju
och i vassen hörs svanknölen glada bu hu.
Ifrån mon ljuder sumphägerns kuckeli ku
och på fältet dərborta slår lärkan sin fru.

Tralala ho ho tvidelididi hörs lockrop och svar,
och högt i hagtornsbäcken häckar hackspettens far.
Tralala ho ho tvidelididi. Kom lyssna och se
på alla våra vänner bland småfoglarna.

Hör på mittbenans kjick kjick när solen går opp,
och hör på lutsångarns pyrr pyrr från martallens topp.
Hör på uppskärran... och taltruten...
och stearin... och... men vänta li... men vad är det här?
Martin hjälp...
Får jag betala?

Tralala ho ho tvidelididi, ja allt andas ro
i dungarna kring hagen vid mitt hem i Jularbo.
Tralala ho ho tvidelididi, hurra hurra hurra hurra!
Ja, länge leva alla de småfoglarna... nej na... ja så
Ja, länge leva alla de småfoglarna... na.

Sigge Cederlund (t.h.) i berättartagen, med intervjuaren Sven Perup (t.v.) ivrigt lyssnande.

SIGGE i CENTRUM

Estradören Sigge Cederlund är en återkommande gäst när sällskapet håller sina sammankomster i Lund. Flera gånger har han stått för musikalisk underhållning på slutet eller i någon paus. Men vid träffen på restaurang Viva i december 2017 fick han för första gången vara huvudnumret.

Sigge presenteras utförligt på sid 4–5 i detta nummer. Under denna lördagseftermiddag i Lund fick han tillfälle att målande berätta om sitt liv, intervjuad av Sven Perup. Målande ja, vad annat är att vänta

av en som fick avbryta sin tänkta scenkarriär för att i stället ta över föräldrarnas färghandel i Sjöbo?

Men ett liv på scenen blev det så småningom ändå. Och intresset för Povel Ramel har följt Sigge allt sedan den tid då Povel främst kunde avhöras i radio och på grammfon. För de församlade sällsksapsmedlemmarna kunde Sigge nu berätta minnen från den allra första Knäppuppen som han hade tillfälle att se i Göteborg år 1952. Bland annat om den elastiska inledningen under vilken bland annat

en tiggare gick omkring med en myntväska på magen och gav tillbaka växelpengar.

För eftermiddagens musikaliska underhållning stod Nils Bondesson, Per Högberg och Göran Sergel. De två förstnämnda spelade Povel Ramels *Schejken* och annat ur sin repertoar. Göran Sergel framförde bland annat Västgötalasses visa om skallighet och Povels *Den lille tecknaren*. Allt tillsammans skapade en trivsam eftermiddag i musikens tecken.

Text: Urban Jönsson

Vissångaren Göran Sergel framför ett stycke på gitarr.

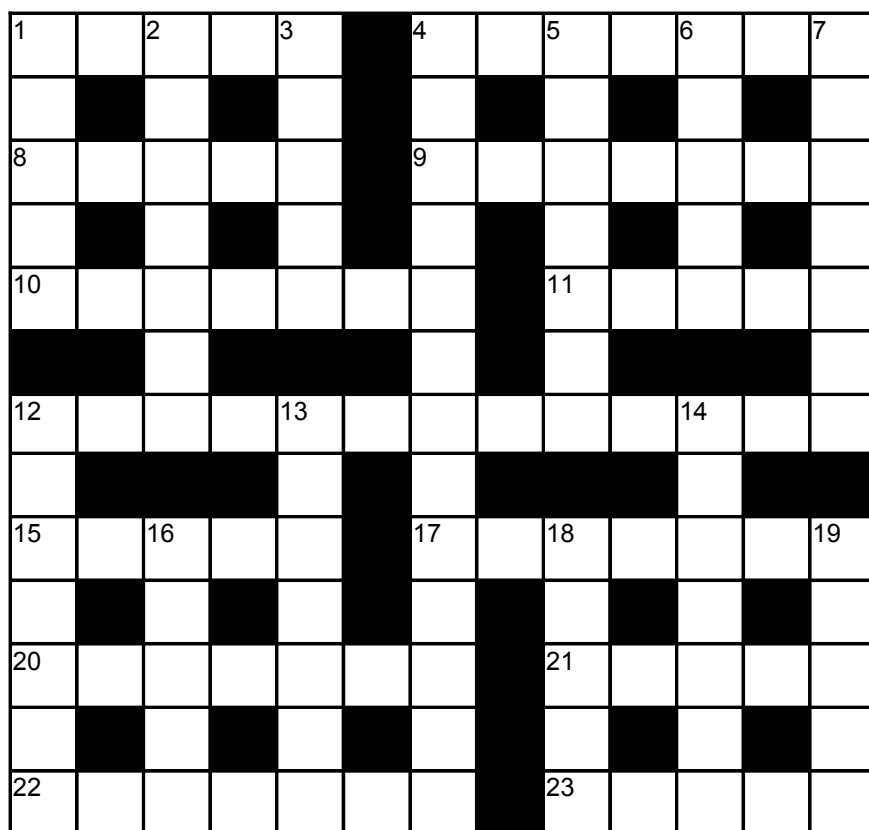

Per Högberg (gitarr) och Nils Bondesson (piano) musicerar.

Bladbergeri & Så'nt

RAMELKRYS

Lös vår ordfläta med så gott som hundra procentig Ramelanknytning.

Vågrätt

1. Kladdade ner den arabiske shejkens hand.
4. Tyckte Gunwer att livet var.
8. Det gjorde Corks mannar förutom att ta ett glas.
9. Ett av de omsjungna stackars cirkusdjuren.
10. Ett av samtidens största gissel enligt PoW show II.
11. Ett "pipigt" instrument.
12. Så spejade Povel i "Sov du lilla video".
15. Rådde i Väddö enligt visan i "Minspiration".
17. Kunde hon vissla?
20. Var uppenbarligen inte Karl Nilssons skolgång.
21. Som Malin i "Funny Boy".
22. Den är något för Ittma Hohah och hans likar.
23. Fick oväntat besök av Martin med familj.

Lodrätt

1. Har nog Gubben slö gjort ofta.
2. Povel sjöng om den från New Orleans.
3. Kan Povels texter i "Lingonben".
4. Ett lysande fantasifoster bland Småfoglarna.
5. Ett udda namn på morfar på Raringe herrgård.
6. Sa' det förutom kling, kläng och klång när musiken hölls igång.
7. Kan man väl kalla en visas ände?
12. Hördes besjungas ihop med Sveorna och Agderne.
13. Återstår efter sista slatten.
14. Ett sådant företag eftersträvas förstås.
16. -Tackar så mycket!
-Alls ingen - - -!
18. Denne Ekman gav Povel regi.
19. F d lindansare Holmqvist som var Knäppups tekniske chef.

VAD TÄNKER
POVEL?

Var med i vår tävling!

FOTO: ALLAN JOHANSSON

- Skicka ditt tävlingsbidrag så att det är oss tillhanda senast den 1 juni till
- Povel Ramel-sällskapet
- c/o Anders Lundquist
- Fleminggatan 91
- 112 45 Stockholm.
- Lösning och vinnare publiceras i nästa nummer av Sverker.

Förhoppningsvis är det nya korsordet lite lättare att lösa. Varför inte ta boken **Lingonben** till hjälp på vissa ställen? Tre vinnare får varsin ordkynnig penna.

Lösningen skickas till Povel Ramel-sällskapet c/o Anders Lundquist Fleminggatan 91 112 45 Stockholm senast den 1 juni. Lösning och vinnare publiceras i nästa nummer av Sverker.

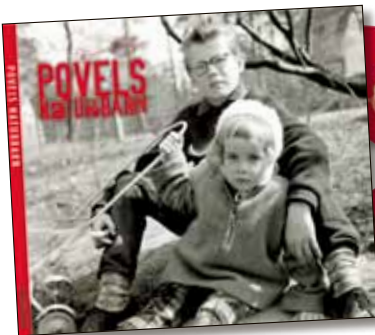
Bladbergeri & Så'nt

RAMELKRYSS

Här är den rätta lösningen till det förra Ramelkrysset. Tyvärr verkar det ha varit lite för knepigt, eftersom ingen rätt lösning har kommit in.

1	A	V	2	I	G	3	A	N	4	L	5	E	D	6	S	E	7	N	
	R		S		D			8	I		H		N				Y		
9	B	Y	T	T	E			10	F	Ö	R	N	A	M	N				
	E		Ä		L			A		L		P					N		
11	T	E	C	K	N	A	T			12	L	S	K	A					
	E		K					T		N								S	
			13	S	T	A	14	T	Y		15	Ä	G	R	16	E	N		
17	K							Ö		18	O					R		19	O
20	N	A	21	K	E	N			22	K	O	23	A	F	F	Ö	R		
	A		I		T				Ä		K		A						D
24	P	E	N	S	I	O	N			25	T	Y	R	O	L				
	R		E		G		D			E		E							Ö
26	A	V	S	L	A	G			27	T	R	A	N	Å	S				

Favoriter i Affären Ramel

Povels Naturbarn på CD

Live-upptagning från Klara soppteater våren 2011, plus några studioinspelningar. Materialet är 99% poveliskt. Lotta och Mikael Ramel samt basisten Backa Hans Eriksson. Pris via vår hemsida **140:-**

Povel på Mirabell

CD-skivor bara för medlemmar

Inspelningar från Din Egen Röst
Povel på Mirabell

Nyhet i Affären Ramel! Povels Ordkynniga Penna

En kvalitetspenna när du ska skriva såväl odödliga, bevingade som alldeles vanliga ord

35:-

Om & Till Povel

En boklig hyllning från några vänner på Povels 70-årsdag: Hans Alfredson, Sture Allén, Claes Eriksson, Lennart Jirlow m fl

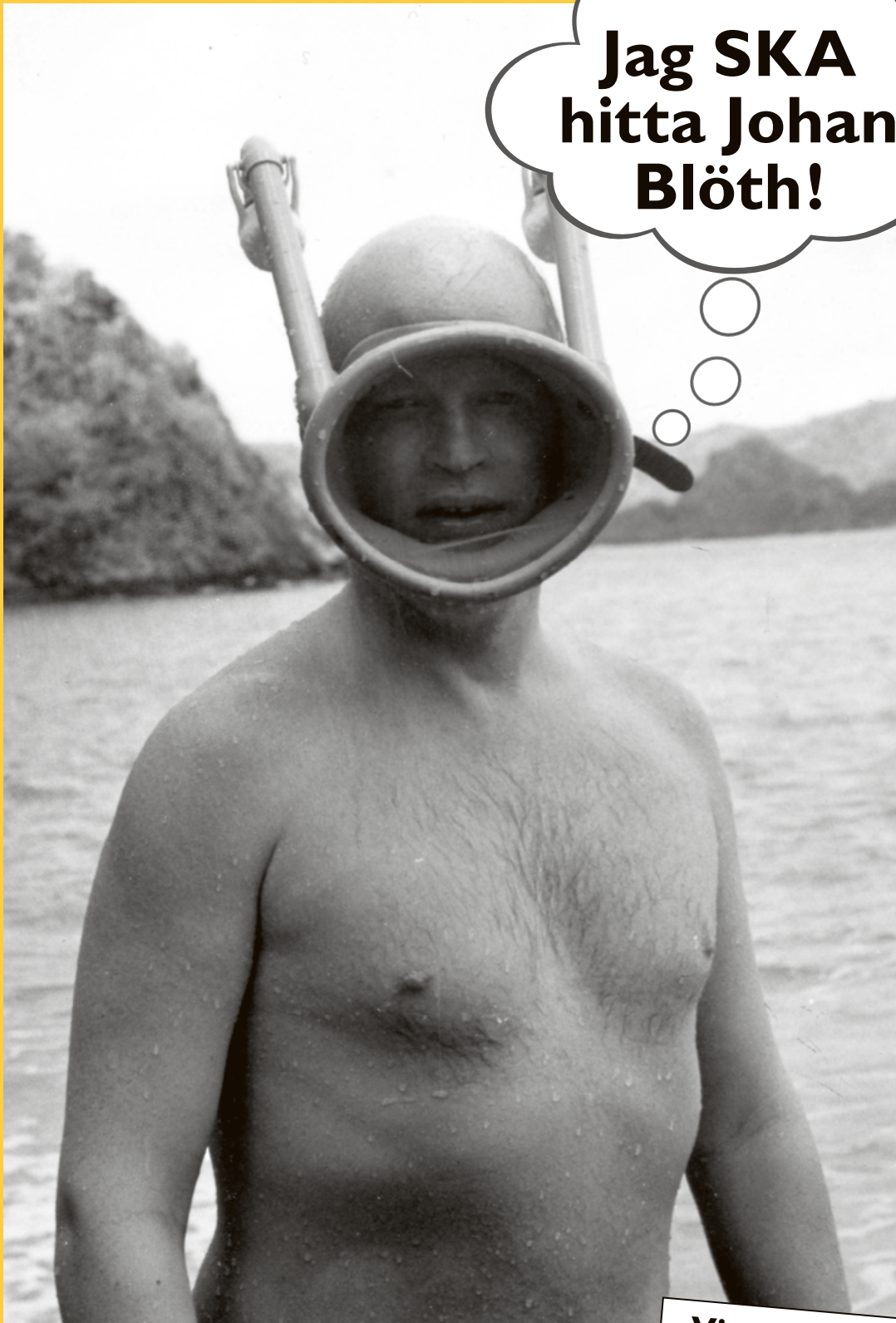
100:-

AFFÄREN RAMEL

Här kan du som är medlem handla för leverans direkt hem i brevlådan till medlemspriser. Sortimentet utökas ständigt.

Välkommen till vår egen handelsbod www.povelramelsallskapet.se

**Jag SKA
hitta Johan
Blöth!**

Bladbergeri-pratbubblan vanns av medlem nr 390, Heino Ausmeel.
Ett ordkunnig penna från Povel Ramel-sällskapet kommer i postlådan.
De övriga tävlingsförslagen finner du på povelramelsallskapet.se
Ett hjärtligt tack till alla som skickat in bubblor.
På sidan 22 hittar du utmaningen i Sverker nr 17.

**Vinnande pratbubbla
inskickad av
Heino Ausmeel**

• I nästa Sverker: mer om Povel • Mer av Povel •
KaRAMELodiktstipendiet • Kuriosa och andra fakta •
Povelkryss med mera